

Số: 138/TTr-VHXH

Bình Thành, ngày 13 tháng 8 năm 2026

TỜ TRÌNH

Dự thảo Quyết định của Ủy ban nhân dân xã ban hành Quy chế thực hiện dân chủ trên địa bàn xã Bình Thành

Kính gửi: Ủy ban nhân dân xã Bình Thành

Thực hiện quy định của Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật (VBQPPL); Nghị định số 78/2025/NĐ-CP ngày 01/4/2025 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều và biện pháp để tổ chức, hướng dẫn thi hành Luật ban hành văn bản quy phạm pháp luật (Nghị định số 78/2025/NĐ-CP); Nghị định số 187/2025/NĐ-CP ngày 01/7/2025 của Chính phủ sửa đổi, bổ sung một số điều của Nghị định số 78/2025/NĐ-CP ngày 01/4/2025 của Chính phủ quy định chi tiết một số điều và biện pháp để tổ chức, hướng dẫn thi hành Luật ban hành văn bản quy phạm pháp luật và Nghị định số 79/2025/NĐ-CP ngày 01/4/2025 của Chính phủ về kiểm tra, rà soát, hệ thống hóa và xử lý văn bản quy phạm pháp luật; Quyết định số 213/QĐ-UBND ngày 06/4/2026 của Ủy ban nhân dân xã về việc ban hành Quy chế làm việc của Ủy ban nhân dân xã Bình Thành nhiệm kỳ 2026-2031, Phòng Văn hóa – Xã hội trình Văn phòng Ủy ban nhân dân xã thẩm định dự thảo Quyết định của Ủy ban nhân dân xã ban hành Quy chế thực hiện dân chủ ở xã Bình Thành để thực hiện việc ban hành văn bản quy phạm pháp luật đảm bảo tính pháp lý theo quy định của pháp luật

I. SỰ CẦN THIẾT BAN HÀNH VĂN BẢN

1. Cơ sở chính trị, pháp lý

a) Cơ sở chính trị

Trong thời gian qua, trên cơ sở đánh giá kết quả thực hiện Chỉ thị số 30-CT/TW ngày 18/02/1998 của Bộ Chính trị về xây dựng và thực hiện Quy chế dân chủ ở cơ sở, Đảng đã có nhiều chỉ đạo cụ thể liên quan đến quyền làm chủ của nhân dân và hoàn thiện thể chế về dân chủ ở cơ sở. Cụ thể:

- Chỉ thị số 30-CT/TW, ngày 18/02/1998 của Bộ Chính trị (khoá VIII) về xây dựng và thực hiện Quy chế dân chủ ở cơ sở, trong đó nêu rõ “*Khâu quan trọng và cấp bách trước mắt là phát huy quyền làm chủ của Nhân dân ở cơ sở, là nơi trực tiếp thực hiện mọi chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước, là nơi cần thực hiện quyền dân chủ của Nhân dân một cách trực tiếp và rộng rãi nhất*”.

- Cương lĩnh xây dựng đất nước trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội năm 1991 (bổ sung, phát triển năm 2011) xác định: *“Dân chủ xã hội chủ nghĩa là bản chất của chế độ ta, vừa là mục tiêu, vừa là động lực của sự phát triển đất nước. Xây dựng và từng bước hoàn thiện nền dân chủ xã hội chủ nghĩa, bảo đảm dân chủ được thực hiện trong thực tế cuộc sống ở mỗi cấp, trên tất cả các lĩnh vực. Dân chủ gắn liền với kỷ luật, kỷ cương và phải được thể chế hóa bằng pháp luật, được pháp luật bảo đảm”*.

- Báo cáo chính trị tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII (năm 2016) yêu cầu: *“Thể chế hóa và nâng cao chất lượng các hình thức thực hiện dân chủ trực tiếp và dân chủ đại diện... Tiếp tục thực hiện tốt dân chủ ở cơ sở; hoàn thiện hệ thống pháp luật, tôn trọng, bảo đảm, bảo vệ quyền con người, quyền và nghĩa vụ của công dân. Thể chế hóa và thực hiện tốt phương châm “Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra”*”.

- Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII (năm 2021) xác định một trong những định hướng phát triển đất nước giai đoạn 2021 - 2030 là *“thực hành và phát huy rộng rãi dân chủ xã hội chủ nghĩa, quyền làm chủ và vai trò tự quản của Nhân dân”*. Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng khẳng định yêu cầu thực hiện tốt, có hiệu quả phương châm *“dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng”*.

b) Cơ sở pháp lý

Theo quy định tại điểm c khoản 2 Điều 35 Luật Thực hiện dân chủ ở cơ sở ngày 10 tháng 11 năm 2022 thì Ủy ban nhân dân cấp xã có trách nhiệm: *“Phối hợp cùng Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam cấp xã, căn cứ vào yêu cầu, đặc điểm và điều kiện thực tế của địa phương, xây dựng và ban hành quy chế thực hiện dân chủ ở xã để quy định cụ thể hơn nội dung, cách thức thực hiện dân chủ trên địa bàn cấp xã làm cơ sở để công dân kiểm tra, giám sát việc thực hiện. Nội dung của quy chế thực hiện dân chủ ở xã, xã, thị trấn có thể mở rộng hơn phạm vi thực hiện dân chủ ở xã, nhưng không được trái hoặc hạn chế việc thực hiện các nội dung đã được quy định trong Luật này. Khuyến khích các địa phương xây dựng và ban hành quy chế thực hiện dân chủ trong từng lĩnh vực, nội dung hoạt động cụ thể ở xã, phường, thị trấn”*.

2. Cơ sở thực tiễn

Trong những năm qua, việc thực hiện dân chủ ở cơ sở trên địa bàn xã Bình Thành đã đạt được nhiều kết quả tích cực; quyền làm chủ của Nhân dân được phát huy, góp phần quan trọng trong phát triển kinh tế - xã hội, củng cố hệ thống chính trị và tăng cường niềm tin của Nhân dân đối với Đảng, Nhà nước. Tuy nhiên, quá trình thực hiện vẫn còn một số tồn tại, hạn chế cần được thể chế hóa và khắc phục thông qua việc ban hành Quy chế mới, cụ thể:

- Một số nội dung công khai chưa đầy đủ, chưa kịp thời; hình thức công khai còn đơn điệu, chưa đáp ứng yêu cầu trong bối cảnh chuyển đổi số và chính quyền điện tử.

- Phạm vi nội dung Nhân dân được bàn, quyết định và tham gia ý kiến còn hẹp, chủ yếu do cơ quan, đơn vị đề xuất; chưa phát huy hết vai trò chủ động, sáng kiến của người dân, các tổ chức đoàn thể và xóm.

- Công tác lấy ý kiến, tiếp thu, phản hồi của chính quyền đối với ý kiến của Nhân dân chưa thường xuyên, một số lĩnh vực như đất đai, đầu tư, bồi thường giải phóng mặt bằng, thu - chi các khoản đóng góp vẫn còn phát sinh ý kiến khác nhau.

- Hoạt động giám sát của Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể còn hạn chế, chưa thực sự bao quát, thiếu cơ chế ràng buộc trách nhiệm trong việc tiếp thu, phản hồi ý kiến giám sát, kiến nghị của Nhân dân.

- Từ những cơ sở chính trị, pháp lý và thực tiễn nêu trên, việc ban hành Quy chế thực hiện dân chủ ở xã Bình Thành là cần thiết, nhằm thể chế hóa chủ trương, đường lối của Đảng về xây dựng và thực hiện quy chế dân chủ ở cơ sở; cụ thể hóa quy định của Luật Thực hiện dân chủ ở cơ sở; đảm bảo sự đồng bộ, thống nhất của hệ thống pháp luật và giải quyết kịp thời những hạn chế, bất cập trong thực tiễn thi hành các quy định của pháp luật hiện hành về thực hiện dân chủ ở xã Bình Thành.

II. MỤC ĐÍCH BAN HÀNH, QUAN ĐIỂM XÂY DỰNG DỰ THẢO VĂN BẢN

1. Mục đích ban hành văn bản

a) Phát huy quyền làm chủ của Nhân dân trên địa bàn xã Bình Thành, bảo đảm mọi hoạt động của chính quyền xã được thực hiện công khai, minh bạch, có trách nhiệm giải trình, đúng quy định của pháp luật; khẳng định vai trò của Nhân dân là chủ thể của quyền lực nhà nước, mọi quyền lực ở cơ sở đều thuộc về Nhân dân.

b) Cụ thể hóa các quy định của Luật Thực hiện dân chủ ở cơ sở và các văn bản hướng dẫn thi hành, tạo cơ sở pháp lý thống nhất để cán bộ, công chức, người hoạt động không chuyên trách, các tổ chức đoàn thể và tổ dân phố trong xã thực hiện đầy đủ quyền dân chủ trực tiếp, dân chủ đại diện, quyền giám sát và phản biện xã hội.

c) Khắc phục những hạn chế, bất cập trong thực hiện dân chủ ở cơ sở thời gian qua, nâng cao hiệu quả công tác công khai thông tin, tổ chức để Nhân dân bàn, quyết định, giám sát; góp phần xây dựng chính quyền xã Bình Thành trong sạch, vững mạnh, hoạt động hiệu lực, hiệu quả, phục vụ Nhân dân.

2. Quan điểm xây dựng dự thảo văn bản

a) Quán triệt đầy đủ chủ trương, đường lối của Đảng về phát huy quyền làm chủ của Nhân dân, thực hiện phương châm "*Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng*"; cụ thể hóa tinh thần các văn bản

chỉ đạo của Trung ương như Chỉ thị số 30-CT/TW, Kết luận số 120-KL/TW, Thông báo Kết luận số 160-TB/TW, Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng, gắn với các chương trình, kế hoạch của Thành ủy, Ủy ban nhân dân thành phố và Đảng ủy xã.

b) Bảo đảm sự lãnh đạo của Đảng, quản lý thống nhất của chính quyền, phát huy vai trò nòng cốt của Ủy ban Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và các tổ chức chính trị – xã hội trong tuyên truyền, vận động Nhân dân thực hiện quyền dân chủ; bảo đảm sự thống nhất giữa dân chủ và kỷ cương, giữa quyền làm chủ và trách nhiệm công dân.

c) Đảm bảo tính công khai, minh bạch, thống nhất và đồng bộ trong tổ chức, thực hiện các hoạt động quản lý của chính quyền xã; mọi chủ trương, chính sách, kế hoạch phát triển kinh tế – xã hội của địa phương đều phải được công khai, dân chủ, lấy ý kiến Nhân dân trước khi quyết định.

d) Kế thừa và phát huy những kết quả đạt được trong quá trình thực hiện quy chế dân chủ ở cơ sở giai đoạn trước; đồng thời khắc phục những hạn chế, bất cập trong công tác công khai thông tin, tổ chức cho Nhân dân bàn, quyết định, giám sát; tăng cường kỷ luật, kỷ cương, nâng cao tinh thần phục vụ Nhân dân của đội ngũ cán bộ, công chức xã.

III. QUÁ TRÌNH XÂY DỰNG DỰ THẢO VĂN BẢN

Thực hiện nhiệm vụ xây dựng văn bản do Chủ tịch Ủy ban nhân dân xã giao, Phòng Văn hóa – Xã hội đã chủ động thực hiện các bước xây dựng dự thảo văn bản theo quy định của Luật Ban hành văn bản QPPL hiện hành, cụ thể là:

1. Giao cho Phòng Văn hóa – Xã hội soạn thảo, dự thảo Quyết định.
2. Đăng tải hồ sơ dự thảo Quyết định trên Cổng thông tin điện tử của Ủy ban nhân dân xã để lấy ý kiến rộng rãi; gửi lấy ý kiến bằng văn bản của các cơ quan, tổ chức có liên quan.
3. Căn cứ ý kiến góp ý của các cơ quan, tổ chức, cá nhân, Phòng Văn hóa – Xã hội đã tiếp tục chỉnh lý, hoàn thiện dự thảo Quyết định gửi Văn phòng HĐND và UBND xã thẩm định.
4. Trên cơ sở tiếp thu, giải trình ý kiến thẩm định của Văn phòng HĐND và UBND xã (Báo cáo thẩm định số 28 /BC-VP ngày 05/8/2026), Phòng Văn hóa – Xã hội đã nghiên cứu, tiếp thu để hoàn thiện hồ sơ dự thảo Quyết định để trình UBND xã theo quy định.

IV. BỐ CỤC VÀ NỘI DUNG CƠ BẢN CỦA DỰ THẢO VĂN BẢN

1. Phạm vi điều chỉnh, đối tượng áp dụng

a) Phạm vi điều chỉnh: Quy định về nội dung, cách thức thực hiện dân chủ ở xã Bình Thành và trách nhiệm của các cơ quan, tổ chức, cá nhân trong việc bảo đảm thực hiện dân chủ ở cơ sở.

b) Đối tượng áp dụng: Công dân cư trú, làm việc trên địa bàn xã Bình

Thành và các cơ quan, tổ chức, cá nhân có liên quan đến thực hiện dân chủ ở xã Bình Thành.

2. Bộ cục của dự thảo văn bản

- a) Dự thảo Quyết định ban hành Quy chế gồm 3 điều.
- b) Dự thảo Quy chế thực hiện dân chủ ở xã Bình Thành, gồm 3 chương, 49 điều. Trong đó:

- Chương I: Những quy định chung (gồm 10 điều quy định về: Phạm vi điều chỉnh, đối tượng áp dụng; nguyên tắc thực hiện dân chủ).
- Chương II: Công khai thông tin ở xã Bình Thành (gồm 35 điều).
- Chương III: Nhân dân bàn và quyết định (gồm 4 điều).

V. DỰ KIẾN NGUỒN LỰC, ĐIỀU KIỆN BẢO ĐẢM CHO VIỆC THI HÀNH VĂN BẢN

Việc thi hành Quyết định sau khi được ban hành về cơ bản không làm phát sinh các nhu cầu mới về nguồn nhân lực và tài chính tại các cơ quan, đơn vị để thực hiện.

VI. ĐỀ XUẤT

Phòng Văn hóa – Xã hội kính đề nghị Ủy ban nhân dân xã xem xét, ban hành Quyết định ban hành Quy chế thực hiện dân chủ ở xã Bình Thành.

(Xin trình kèm theo: (1) Dự thảo Quyết định; (2) Bản tổng hợp, giải trình, tiếp thu ý kiến của cơ quan, tổ chức, cá nhân đối với dự thảo Quyết định;

Nơi nhận:

- Như trên;
- Lưu: VHXH *Thôn*

Trần Văn Thuận